Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

4 юли 2024 година *

„Преюдициално запитване — Хармонизиране на законодателствата — Транспорт — Автомобилен транспорт — Директива 2014/31/ЕС — Обхват — Везни с неавтоматично действие за определяне на масата на превозните средства — Употреба на везните за целите на прилагането на национални подзаконови актове с наказателен характер“

По дело C-283/23 [Marhon] [i]

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Белгия) с акт от 26 април 2023 г., постъпил в Съда на 2 май 2023 г., в рамките на наказателно производство срещу

FB,

JL Sàrl

при участието на

Procureur du Roi près le tribunal de première instance d’Eupen,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: T. von Danwitz, председател на състава, Ал. Арабаджиев (докладчик), председател на първи състав, изпълняващ функцията на съдия в шести състав, и I. Ziemele, съдия,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за белгийското правителство, от S. Baeyens, P. Cottin и C. Pochet, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

[i] Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

– за чешкото правителство, от M. Smolek, T. Suchá и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от J. Flett и G. Wils, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, член 2, точка 3 и член 3 от Директива 2014/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставянето на пазара на везни с неавтоматично действие (ОВ L 96, 2014 г., стр. 107).

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно дело, образувано срещу FB и JL Sàrl във връзка с две извършени от FB нарушения, изразяващи се в управляване на принадлежащо на JL транспортно средство с маса над максимално допустимата.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 4, 5 и 47 от Директива 2014/31 гласят:

„(4) Настоящата директива обхваща везните с неавтоматично действие, които са нови за пазара на [Европейския съюз] при пускането им на пазара; т.е. това са нови везни с неавтоматично действие, произведени от производител, установен в Съюза, или везни с неавтоматично действие, внесени от трета държава, независимо дали са нови или втора употреба.

(5) Държавите членки следва да отговарят за защитата на обществото от неверни резултати от измерване на маса, извършено с везни с неавтоматично действие, когато те се използват за определени приложения.

[…]

(47) Доколкото целта на настоящата директива, а именно да се гарантира, че везните с неавтоматично действие на пазара отговарят на изискванията, осигуряващи високо ниво на защита на обществените интереси, попадащи в обхвата на настоящата директива, като едновременно с това гарантират функционирането на вътрешния пазар, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а следователно поради обхвата и последиците ѝ, може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на

субсидиарност, уреден в член 5 [ДЕС]. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел“.

4 Член 1 от Директивата е озаглавен „Обхват“ и предвижда:

„1. Настоящата директива се прилага за всички везни с неавтоматично действие.

2. За целите на настоящата директива се различават следните случаи на употреба на везни с неавтоматично действие:

[…]

б) определяне на масата при изчисляване на пътни такси, тарифи, данъци, бонуси, глоби, възнаграждения, обезщетения или подобен тип плащания;

в) определяне на масата при прилагането на законови или подзаконови актове или при извършването на експертизи по съдебни дела;

[…]

ж) всички други приложения, различни от изброените в букви а)—е)“.

5 Член 2 от тази директива е озаглавен „Определения“ и гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1) „везна“ означава средство за измерване, което служи за определяне на масата на едно тяло на основата на действащата върху това тяло сила на притегляне. Везната може да служи също така за определяне на други, свързани с масата величини, количества, параметри или характеристики;

2) „везна с неавтоматично действие“ или „везна“ означава везна, която при измерването изисква намесата на оператор;

3) „предоставяне на пазара“ означава всяка доставка на везна за дистрибуция или използване на пазара на Съюза в процеса на търговска дейност, срещу заплащане или безплатно;

4) „предоставяне на пазара“ означава предоставянето на везна на пазара на Съюза за първи път;

[…]“.

6 Член 3 от Директивата е озаглавен „Предоставяне на пазара и пускане в действие“ и гласи:

„1. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че на пазара се предоставят само везни, които съответстват на приложимите изисквания на настоящата директива.

2. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че за случаите на употреба, изброени в член 1, параграф 2, букви а)—е), се пускат в действие само везни, които съответстват на изискванията на настоящата директива.

3. Държавите членки вземат всички необходими мерки, за да гарантират, че везните, пуснати в действие за случаите на употреба, изброени в член 1, параграф 2, букви а)—е), продължават да отговарят на приложимите изисквания на настоящата директива“.

7 Член 4 от Директива 2014/31 е озаглавен „Съществени изисквания“ и първа алинея от него гласи:

„Везни, които се използват или са предназначени да бъдат използвани за приложенията, изброени в член 1, параграф 2, букви а)—е), трябва да отговарят на съществените изисквания, установени в приложение I“.

Белгийското право

8 Член 1 от Arrêté royal du 12 octobre 2010 relatif à l’approbation, à la vérification et à l’installation des instruments de mesure utilisés pour surveiller l’application de la loi relative à la police de la circulation routière et des arrêtés pris en exécution de celle-ci (Кралски указ от 12 октомври 2010 г. относно одобряването, проверката и монтирането на везни, използвани при контрола по прилагането на Закона за пътната полиция и указите, приети въз основа на този закон) (Moniteur belge от 25 октомври 2010 г., стр. 63130, наричан по-нататък „Кралският указ от 2010 г.“) предвижда:

„Доколкото не се прилагат други подзаконови актове, които уреждат конкретни уреди, настоящият указ се прилага за уредите за пряко или непряко измерване, които се използват при контрола по прилагането на Закона за пътната полиция от 16 март 1968 г. и указите, приети въз основа на този закон (наричани в този указ „уредите“)“.

9 Член 1 от Arrêté royal du 12 avril 2016 relatif aux instruments de pesage à fonctionnement non automatique (Кралски указ от 12 април 2016 г. за везните с неавтоматично действие) (Moniteur belge от 19 април 2016 г., стр. 26487) е озаглавен „Предмет“ и гласи:

„Този указ транспонира [Директива 2014/31]“.

Делото в главното производство и преюдициалният въпрос

10 На 28 февруари 2019 г. в Сен Вит (Белгия) белгийската полиция извършва проверка на превозно средство за транспортиране на дървен материал, принадлежащо на JL.

11 Претеглянето на превозното средство от полицията при тази проверка (наричано по-нататък „спорното претегляне“) показва, че масата на превозното средство значително превишава максималната допустима маса от 20 856 килограма.

12 Затова срещу водача на превозното средство, FB, е образувано производство пред Tribunal de police d’Eupen, section de Saint-Vith (Административно-наказателен съд Ойпен, отделение Сен Вит, Белгия), от една страна, за това, че е извършвал автомобилен превоз на товари с превозно средство, чиято обща маса превишава допустимата, а от друга страна, за

това, че като товародател за превоза на стоки е дал указания или е извършил действия, довели до превишаване на максимално допустимата маса и максимално допустимите размери. JL — работодателят на FB, е привлечен по делото като граждански ответник.

13 С присъда от 2 февруари 2021 г. посоченият съд оправдава FB, като приема, че в тегловните билети с резултатите от спорното претегляне не е отбелязано кой е извършил претеглянето, нито са посочени марката и серийният номер на използваната везна, поради което не е възможно да се определи дали тези билети действително се отнасят до тази везна.

14 Procureur du Roi (прокурор към първоинстанционния съд, Белгия) подава протест против тази присъда пред Tribunal de première instance d'Eupen, chambre correctionnelle (Първоинстанционен съд Ойпен, наказателно отделение, Белгия), който отхвърля довода на FB и JL, че спорното претегляне е извършено в нарушение на Кралския указ от 2010 г.

15 Посоченият съд също така приема, че спорното претегляне се урежда не от Кралския указ от 2010 г., а от акта, който транспонира Директива 2014/31 в белгийското право, а именно Кралският указ от 12 април 2016 г. за везните с неавтоматично действие.

16 При тези условия с присъда от 23 март 2022 г. посоченият съд осъжда FB, като в частност му определя наказания глоба и лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от три месеца.

17 FB и JL подават касационна жалба срещу тази присъда до Cour de cassation (Касационен съд, Белгия), който е запитващата юрисдикция и който приема, че за да се установи при какви условия е трябвало да се извърши спорното претегляне, трябва да се изясни обхватът на Директива 2014/31, и в частност да се определи дали тази директива се прилага само за претегляния, които се извършват при упражняването на търговска дейност от ползвателя на съответната везна с неавтоматично действие.

18 Запитващата юрисдикция отбелязва, от една страна, че съгласно член 1, параграф 2, буква в) Директива 2014/31 се прилага в частност в случаите на „определяне на масата при прилагането на законови или подзаконови актове“, а съгласно член 1, параграф 2, буква ж) — при „всички други приложения, различни от изброените в букви а)—е)“. Според тази юрисдикция, тъй като обсъжданата по делото употреба на везната с неавтоматично действие видимо спада към един от тези случаи, от посочената разпоредба като че ли следва, че спорното претегляне попада в обхвата на Директивата.

19 Освен това запитващата юрисдикция подчертава, че когато урежда пускането в действие на тези везни и изискванията, на които те трябва да отговарят след този момент, член 3, параграфи 2 и 3 от Директивата не предвижда, че везните непременно трябва да се използват в процеса на търговската дейност на ползвателя.

20 От друга страна, според запитващата юрисдикция заглавието на Директива 2014/31 дава аргумент за по-ограничително тълкуване на обхвата на Директивата, доколкото в него се говори за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за „предоставянето на пазара“ на везни с неавтоматично действие. Според нея този израз като че ли сочи, че Директивата се прилага само по отношение на търговските дейности на ползвателя на везните.

21 Освен това според запитващата юрисдикция текстът на член 3, параграф 1 от Директивата, който се отнася до задълженията на държавите членки при предоставянето на такива везни на пазара, принципно подкрепя подобно тълкуване на Директива 2014/31. Всъщност определението на понятието „предоставяне на пазара“ в член 2, точка 3 от Директивата сочи, че то се осъществява в процеса на търговската дейност на ползвателя на везната с неавтоматично действие.

22 При тези обстоятелства Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Приложими ли са разпоредбите на член 1, член 2, точка 3 и член 3 от Директива [2014/31] по отношение на използването от страна на съдебните или полицейските органи на везни с неавтоматично действие за определяне на масата на превозните средства за целите на прилагането на национални законови или подзаконови актове, предвиждащи наказателни санкции, и които, подобно на член 41, параграф 3, точка 1° и член 43, параграф 3, точка 1° от Loi du 15 juillet 2013 relative au transport de marchandises par route et portant exécution du règlement (CE) n° 1071/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 21 octobre 2009, établissant des règles communes sur les conditions à respecter pour exercer la profession de transporteur par route, et abrogeant la directive 96/26/CE du Conseil, et portant exécution du règlement (CE) n° 1072/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 21 octobre 2009, établissant des règles communes pour l’accès au marché du transport international de marchandises par route (Закон от 15 юли 2013 г. за автомобилен превоз на стоки и за прилагане на Регламент (ЕО) № 1071/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на общи правила относно условията, които трябва да бъдат спазени за упражняване на професията автомобилен превозвач, и за отмяна на Директива 96/26/ЕО на Съвета, както и за прилагане на Регламент (ЕО) № 1072/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно общите правила за достъп до пазара на международен автомобилен превоз на стоки) [Moniteur belge от 18 февруари 2014 г., стр. 13108] и на член 21, алинея 1, точка 5° и член 35, точка 4° от Arrêté royal du 22 mai 2014 relatif au transport de marchandises par route (Кралски указ от 22 май 2014 година относно автомобилния превоз на товари) [Moniteur belge от 15 юли 2014 г., стр. 53667], забраняват пускането в движение на превозни средства, чиято претеглена маса превишава максимално допустимата?“.

По преюдициалния въпрос

23 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска от Съда разяснения за границите на обхвата на Директива 2014/31. По-конкретно, тя се пита дали тази директива се прилага, когато везните с неавтоматично действие се използват не от икономически оператор в процеса на търговска дейност, а от съдебни или полицейски органи за определянето на масата на превозното средство за целите на прилагането на национални подзаконови актове от наказателната област.

24 С въпроса си запитващата юрисдикция посочва редица разпоредби от Директивата, но всъщност обхватът на тази директива е уреден в член 1, параграф 1.

25 Ето защо е необходимо да се преформулира преюдициалният въпрос и да се приеме, че с него се иска да се установи дали член 1, параграф 1 от Директива 2014/31 трябва да се тълкува в смисъл, че тази директива се прилага за везните с неавтоматично действие,

когато те се използват от съдебните или полицейските органи за определянето на масата на превозните средства за целите на прилагането на национални подзаконови актове от наказателната област.

26 Съгласно постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само текстът ѝ, но и нейният контекст и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 18 април 2024 г., Citadeles nekustamie īpašumi, C-22/23, EU:C:2024:327, т. 30 и цитираната съдебна практика).

27 На първо място, следва да се отбележи, че текстът на член 1, параграф 1 от Директива 2014/31 определя обхвата ѝ много широко. Всъщност съгласно тази разпоредба Директивата се прилага „за всички везни с неавтоматично действие“.

28 В този смисъл предвид текста на тази разпоредба употребата, за която е предназначена везната с неавтоматично действие, и това, че ползвателят ѝ е съдебен или полицейски орган, не се явяват релевантни обстоятелства по смисъла на член 1, параграф 1 от Директива 2014/31 за преценката дали съответната везна попада в обхвата на тази директива.

29 На второ място, тази констатация се потвърждава при анализа на контекста на член 1, параграф 1 от Директива 2014/31, а също и на целта на тази директива.

30 В това отношение, първо, следва да се отбележи, че в член 2, точки 1 и 2 от Директивата понятието „везна с неавтоматично действие“ е определено чрез посочване в частност на функцията на тези везни, без оглед на начина или случаите на употребата им.

31 Второ, следва да се припомни, че в член 1, параграф 2, букви а)—е) от Директива 2014/31 са изброени редица случаи на употреба на везните с неавтоматично действие.

32 Сред изброените в член 1, параграф 2 случаи на употреба са посоченото в буква б) определяне на масата при изчисляване на пътни такси, тарифи, данъци, бонуси, глоби, възнаграждения, обезщетения или подобен тип плащания, както и посоченото в буква в) определяне на масата при прилагането на законови или подзаконови актове.

33 Същевременно употреба на везни с неавтоматично действие като обсъжданата в главното производство би могла да спада към единия от тези два случая на употреба, изрично посочени в Директива 2014/31.

34 Освен това член 1, параграф 2, буква ж) от Директивата установява остатъчна категория случаи на употреба на такива везни, като посочва „всички други приложения, различни от изброените в букви а)—е)“ от член 1, параграф 2. Оттук следва, че в обхвата на тази директива попадат дори везните с неавтоматично действие, които са предназначени да се използват за други цели, различни от посочените в член 1, параграф 2, букви а)—е).

35 Трето, що се отнася конкретно до везните, пускани в действие за употребите по член 1, параграф 2, букви а)—е) от Директива 2014/31, следва да се припомни, че член 3, параграф 3 от тази директива изисква държавите членки да вземат всички необходими мерки, за да гарантират, че тези везни винаги отговарят на приложимите изисквания на Директивата.

36 Анализът на Директива 2014/31 обаче показва, че тя не предвижда изискване везните с неавтоматично действие да се използват за търговски цели след пускането си в действие.

37 На трето място, що се отнася до целта на Директива 2014/31, от съображение 47 следва, че целта ѝ е да се гарантира, че везните с неавтоматично действие на пазара отговарят на изисквания, осигуряващи високо ниво на защита на обществените интереси, защитавани с тази директива.

38 Както обаче следва от точка 33 от настоящото решение, употреба на тези везни като обсъжданата в главното производство би могла да спада към случаите на употреба, изрично посочени в член 1, параграф 2, букви б) и в) от Директивата, освен ако запитващата юрисдикция не прецени друго. В този смисъл, ако тези везни се изключат от обхвата на Директивата само защото се използват от съдебни или полицейски органи за целите на прилагането на уредба с наказателен характер, това би означавало да е възможно при един от посочените случаи на употреба везните да се пускат на пазара, без да отговарят на изискванията, въведени с цел да се осигури опазването на обществените интереси, с оглед на които е приета Директива 2014/31, а с това и да се накърнят тези интереси.

39 По всички изложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 1, параграф 1 от Директива 2014/31 трябва да се тълкува в смисъл, че тази директива се прилага за везните с неавтоматично действие, когато те се използват от съдебните или полицейските органи за определянето на масата на превозните средства за целите на прилагането на национални подзаконови актове от наказателната област.

По съдебните разноски

40 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 1, параграф 1 от Директива 2014/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставянето на пазара на везни с неавтоматично действие

трябва да се тълкува в смисъл, че

тази директива се прилага за везните с неавтоматично действие, когато те се използват от съдебните или полицейските органи за определянето на масата на превозните средства за целите на прилагането на национални подзаконови актове от наказателната област.

Подписи